

Подунавка из-
лази сваке Не-
деље у вече, и
кошта за целу
годину 5 фр. ср.
за полу 2 ф. 30
кр., на три ме-
сеца 1 ф. 15 кр.
без поштарине
съ поштарин-
омъ 1 ф. више.

Предброити се
може подь сваке
д. к. ноште. Изъ
внутрености
Србие нека из-
зоде у плаче-
чимъ писмама
съ новцима на
иньижару Госи.
В. Валожића
обратити се.

СЛАВОСПѢВЪ СРБИНА

НЪГОВОМЪ ЦЕСАРО-КРАЛѢВСКОМЪ АНОСТ. ВЕЛИЧЕСТВУ

ЦАРУ НАШЕМЪ

ФРАНЦЪ ИОСИФУ I.

ПРИЛКОМЪ РОЂЕНА

ЦАРСТВА НАСЛѢДНИКА РУДОЛФА.

Што се мили чуо свуда звуци?
Што се пѣме по Фрушкой разлежу?
Што весели **Аустрије** пуци,
Са сви страна хвале небу дижу!

Небо сја у ясной светлости,
Аустрию дична! ТЕБИ слава!
Све ти живо плива у радости.
Наслѣдникъ ТИ родю се царства!

Што молисмо, Бога умолисмо!
Ево свѣтла Аустрии крина!
Богъ дарова **Цару** Наслѣдника
И **Царици** свога мила сына!

Славе громке дижи данасъ гласе,
Загоркиньо Србека ясно труби
У поносномъ Царству Аустрийскомъ
Ты се свила срећнима прилюби.

И маши се крила соколовы
Па ты при граду Царевоме,
Те изави пламень чувства жарки
Славе свѣтле Цару честитоме.

Срећни Царе! Богомъ облюбљени,
Вышчій Богъ Ти даров'о е сына;
Са Хабсбургкимъ престоломъ остае
Аустрије судба сѣдничѣна!

Свѣтлый Царе, сунце огрејано!
Ево Т' мишце и срца юначкогъ,
То наслѣдство дѣдова поносно;
Та славно е мрет' за Цара дичногъ.

Живи Боже **Францъ Иосифа** блага
И **Царицу**, дичну **Елисаву**,
И **Рудолфа**, три алема драга
Нек' подижу народа Имъ славу.

Осмииванѣ Марианда.

Изъ балтиорски' породични лѣтописа, одъ Чокаа.

(Продуженѣ.)

14. Саборъ католички благородника.

Чимъ самъ се мало предигао, предузметъ, да домаће тичуће ме се послове уредимъ. Не збогъ тога, да Европу оставимъ, већ да бы яснимъ погледомъ, што се могъ иманя тиче, и то, шта бы при одважаю тако огромногъ плана добио или штетовао, дознао, оће ли походъ у Америку по мојој вољи изпасти. Кадъ самъ се уверио, да за опрему лађе, за превозъ и набавляиѣ встива пре две године за неколико стотина лица, ако сви о момъ трошку живили буду, неће ме стати ни пуне три четврте части мога иманя; да љу више, него што е нужно, да у старой Енглеской живимъ, одъ могъ иманя задржати, ако бы ми планъ велике населбине у едномъ одъ најплодоноснѣи и угоднолежећи предѣла новаго света изъ непредвидимогъ узрока рђаво за рукоу испао: онда е была моя мисао, да самъ ово сасвимъ необдацимъ.

Мой отаць по свой прилици више изъ любовитства, него изъ друге намере, дао е ону љьму наслѣдствено кралѣвскомъ милости подарену непознату земљу изпытивати. Онъ не само што е извѣстѣя многи лађара и тргована о природи землѣ и поднебию скупіо, већ и о своемъ трошку поуздане люде шилао, кои су по читаву годину дана земљу разматрали. Я самъ то нашчао у нѣговимъ артіяма, кое е онъ бежеіо. Онъ е съ таковоу брижливости сваку поединость за предметъ особиты изпытиваня чиніо, да ми се понекадъ чинило, као да бы онъ самъ најозбыльнѣи планъ подранывао.

Саборъ католички благородника, кои се збогъ могъ убиственогъ удара задржао, буде напослѣдку у момъ обиталишту држанъ. Я самъ се јошть пређе некима одъ нѣи, кои су ме посѣщавали, изясніо, да никомъ начинамъ, па маркаръ они сви у Енглеской остали, немогу и не љу остати; и да љу се или у Италиі сместити, или више година по Европи путовати, или љу се населити на Потовмаку, гдѣ ми е земля наслѣдствена. — Тога ради мои дрзки планови, кое самъ предузео извршити, свима су у той скупштини познати.

Они су дакле захтевали, да я првый говоримъ. Я имъ реко: Само два случая могла бы имати места. Или у Енглеской остали и овде за себе и отечество и последнѣ респирати. У овомъ случаю ништа немогу съ вама говорити, еръ самъ заключіо, да се изъ отечества изселимъ. Или да се и они къ изселеню реше, као я. Потомъ јошть и то остае, да ли ће свакій поединомъ своемъ собственомъ плану слѣдовати, или ће сви скупа у страной каквой землѣ остати. Я одобравамъ обое, и у последнѣмъ случаю уступаю мое иманѣ у Америки свима изъ отечества прогнатиимъ Католицима за прибѣжиште. Я имъ прочитамъ кралѣвске документе, и представимъ ар-

тіе мога отца што се тиче земаля на Потовмаку. Стваръ е прилично сазрела была, пре него што е до ескупштинѣ дошло. Единодушно сви се изясне за населенѣ у Америки, само су ме јошть молили да обяснимъ, подъ коимъ љу условіама прибѣжиште отворити? Премда самъ за ово питанѣ бы неприправанъ, то самъ опетъ мысліо, да љу смети общѣ главне точки изговорити, подъ коимъ я мое американске посаде за основъ нове населбине дамъ. Земля, велимъ, остае моя собствена и мои наслѣдника. Я дозволявамъ свакомъ, да она добра избере, коя му се допадну, и продаљу свакомъ по учинѣной процени нѣнове садашнѣ мале цене, или љу према свакидашнѣмъ доодку землѣ подъ аренду дати. Я задржавамъ себи за унапредакъ то право, да првый губернаторъ населбине будемъ. Свакій, бы онъ изъ кое му драго землѣ, или ма когъ вероисповѣданія, има право тамо населити се. Порезъ ће се тако разрезати, као што сви одобре. Ако е колонія довольно населѣна, може сама себи сходный уставъ дати, но овай ће морати вечно на начелима, одъ мене изреченима, почивати, да сви грађани имаю равно право; да се ни една стопа землѣ неможе наслѣдственоу учинити, изузимаюћи ону Губернатора и мое породиче; да свака християнска вера ненарушиму слободу ужива; да нико законо неможе гонѣнъ быти, о коме се ніе доказало, да е право повредіо. — Къ свему томъ додао самъ јошть, да љу я, изъ любви према моимъ суѣненнымъ пратиоцима, безъ користолобія првый путь новце позаимљивати, кои небы были у станию, трошкове за превозъ и нужна набавляя издржати.

Кадъ самъ изговоріо сви устану са свогъ места, да ми благодарѣ. Свакій е признао, да су нѣгова очекиваня надвышена. Сви присудствуюћи решили су, да поселбину са мною осную. Было е нѣи тридесетъ и три племића; многи међу нѣима веома богати, и почитаня достойни. Они су захтевали мое главне точки и условія писмено, као светчано доказательство, у многимъ равногласѣимъ преписима; они су были сасвимъ готови да се подпишу.

И разумный Харфордъ быо е на овой скупштини. Ты познаешъ овогъ красногъ човека, Хари, кои насъ е у Майланду знаиѣмъ и умишляма толико на себи привукао. Има већ година дана, како е у Енглеской и быо е еданъ одъ найдѣлательнѣи за право Католика и слободу землѣ. Нѣгова слова у нашимъ скупштинама разпространявала су одушевленѣ у свима духовима. Я самъ, кадъ самъ рѣшителность и радость свою видіо, быо тимъ узбуђенъ. Веома радостно мыслимъ на постоибину съ оне стране Океана, Хари, я на то радостно мыслимъ, еръ се у тебе потайно надаю. Шта те може кодъ твогъ слободногъ начина мишленя за Европу при везати?

„Обшта Исторія,“ рече Харфордъ поредъ осталогъ, „естъ исторія живота людскогъ, и са-

држава у себи съ времена на време, као токъ живота одъ поедини смртны светле догађае, у коима се божій промисао ясно огледа. Збогъ тога се морао новый светъ текъ пре 200 година одкрити, ни ранѣни допнѣ, докъ ніе човечій родъ у Европи степенъ изображеня достигао, кои е овай у раздоръ и побуну довео. Кадъ е Индія, Египетъ и Персія поабана была, постала е Грчка прибѣжиште Муза; кадъ су Османи Грчку азиатскимъ варварствомъ заповили, буде последня искра съ олтаря людске научености у куљу флорентинскогъ Медицеа однешена. Потомъ се красно разпали целый западъ. Садъ, почемъ е европескій истокъ у робство пао, а западъ наскоро увидіо, да и нѣгово сунце заилази, ово залазеће роди се у Америки. Я гледамъ само, како данашнѣи ратъ цео нашъ светъ претреса, и неће га ратна грозница јошть много стотина година оставити. Плева се мора оддвоити одъ зрна.“

„Америка или Европа! — Кои снажный и животъ любейшій человекъ може у свету међу обоима колебати се? — Овде быти сведокъ тежке смртне борбе стары начина, стары идея, старе владе; тамо быти основатель новы поредака, новы држава. Овде смутнѣ, верозаконе войны и грађанске, побуне кодъ дворова и народа; тамо миръ, обдѣлаванѣ землѣ, науке, подизанѣ новы варошій и закона. Овде неогранична светска и духовна самосилія, робство вере, робство мысли, разпространяванѣ источногъ тиранства, источногъ поделеня людѣи на касте, источногъ робства духовногъ, источне любви къ рату и опустошеню, источногъ разкошства дворова, источногъ уобштва неизмериме множинѣ; тамо человекъ ужива на веки слободно право, слободанъ што се тиче мысли и верованя, безъ господара и безъ робства, толико богать, колико е прилѣжанъ, толико великій, колико га нѣгово достоинство чини; завоеватель съ ашомомъ, разпространитель божіи мысли међу дивляцима, докъ у Европи отлѣни дивляци божіе мысли затворомъ и прогнанствомъ казне. Овде трудно, криво, али суточно паштенѣ, непорядки, предрасуде, затвори, мученя и друга наслѣдія суровогъ старогъ доба дѣйствую и здравый людскій разумъ противъ природе себе подярмлюю; тамо е простый разумъ и природа на врху безграничне слободѣ, и ніе притеснѣна одъ дворова, државника, судовы, свештеника, цензуры и инквизиціе; све е лепо уређено. — Ко бы се дакле двоуміо у избору! Ступаймо у Америку. Я имамъ три сына; да љу имъ отечество, овде имаю само пространый затворъ. Я љу ии съ кралѣвскимъ дозволенѣмъ учинити грађанима на нѣновимъ добримъ; овде су само слуге са титулама, и немаю никаквы добитъ выше струке, до право, да свое окове покрію широкимъ лѣнтама.“

Сви су скупа ускликнули. Мыслило се, да су све неволь побѣђене. Свакій е желіо, да су-

тра одма одпутув. Ослањајући се на мою дату реч, свакиј се изјасио, да ће се спремити, населѣнике скупити, и потребе за поселењѣ набавити. Неке погодбе биле су свршене.

Осамъ дана потомъ поднесемъ пріятелима; кои су се опетъ кодъ мене скупили были, писмене уговоре, кое самъ устмено изјавио. Я самъ дао да се више преписа израде; после могъ подписа подписали су се јоштъ тридесетъ и три. Стваръ е међутимъ была прочувена. Више ни мени непознати благородника посетили су ме, или ми писали, молећи ме, да њимъ у ново поселењѣ примимъ. Сви овде присутствующи равнимъ извѣстиемъ являли су своимъ познаницима. Мы смо скупа рачунали, да за ова осамъ дана нѣ имало више одъ сто двадесетъ и три католички благородника, кои су се изјасили, да ћеду се радо съ нама навести у Америку. Ты можешъ мислити, Хари, како е жалостно овде у Енглеской.

Садъ озбиљно къ извршено великогъ предузећа приступимо. Поделисмо послове, набависмо званичнике, тайно њимъ избрасмо. Многоцкусный капетанъ Марбелъ приміо е управляѣ надъ бродарствомъ и налогъ да купи едну лађу за колонию са свима припремама, и да найми едну или две за превозъ; онъ е приміо старанъ о морнарству и врховну заповестъ. — Бладенъ поставлѣнъ е за нашегъ казначея, дата су му јоштъ два човека у помоћ, кои су у рачуну искусни. — Полковникъ Дикинсонъ приміо се военногъ дѣла и съ тимъ налога, да све, што е за заштиту нове населбине нужно и потребно набави. — Харфордъ приміо е надзираѣ и контролу надъ свима изселѣнницима, кои бы се пріявили, или нужду у чему имали; особито налогъ, да на скупляѣнъ зидара, столара, кройча, чизмара, ковача и други руководѣлаца мотри. — Белфастъ поставлѣнъ е за надзирателя ране; а Елктонъ предузео е то, да о савршенству своју остала потреба нове колоније бригу води, да небы никоимъ начиномъ у недоумѣнью пала. Тако исто казначею Бладену причинѣни су сви ови присутствующи као савѣтници и помоћници, да небы нико безъ посла за обшту стваръ быо. Тако е дакле колониалный савѣтъ већ одъ насъ образованъ быо; управляѣ надъ свима и свему у обштемъ обзору принадлежало е мени, но придани су ми јоштъ шесть названы дѣловодителя, и мы смо еданъ съ другимъ сачинявали окружный савѣтъ. За Вице-губернатора наименованъ е единогласно благородный Харфордъ, у случаю, ако бы се я разболео или отсутствовао, да ме заступи. — Нуждни фондови за накладу предузетка утврђени су на овой скупштини. Они су на управляѣ губернаторскомъ савѣту предани. Единогласно заключило се одма, да се путь у Америку свимъ силами предузме; да бы у новый светъ благо-временно приспѣли, како бы угодно прва уређења за зимна обитаѣишта поставити и прва превртаня землѣ за зимне и пролетне усеве сходна учинити могли.

15. Прстенѣ.

Дун-Офалинъ и любведостойна Марія одпутовали су! Они су у Шотландіи, на своје добру близу варошице Бервика. — Ахъ, Хари!

Съ њнимъ одласкомъ све ми е тако изумрло, да у шумама на Потовмаку немогу самъ быти.

Марія ме люби. А я, Хари? — Можешъ ли сумяти? Колико е она мени, толико я безъ њѣ ништа писамъ, я текъ садъ осећамъ раста-накъ. Я писамъ несрећни, него пре; али осећамъ, одъ њѣ разлученъ, да небу никадъ савршено срећанъ быти.

До четрнаестъ дана пожурѣу се за њима. Я самъ то њой, и њномъ деди обећао. И краль ће тамо њѣи. Я онай тренутакъ, у кои ѣу лепу светиню опетъ видити, едва очекуемъ. За срећу я самъ се сада у море послова утопио. Силна растройство подижу ме. Чисто се стидимъ мое слабости.

Я ѣу у Шотландію не другчіе него лети-ти. Я ѣу њѣу руку просити. Дунъ-Офалинъ люби ме. Онъ и она повтаравали су ми по хиляду пута безбѣдность, избавителю њновогъ живота хтели су наибезателни быти, и сваку жертву за њгову срећу на олтаръ принети. Заиста, Хари, моя срећа стои на врѣу. Они ме нећеду несрећнимъ учинити. Али садъ е мое изселењѣ, а поредъ тога дубока старость старца! Могу ли му споменути, да ме њгова унука у Америку прати? Могу ли захтевати и надати се да се едво одъ другогъ раставе? — Мое е сердце између страха и надежде; осећа часъ предчувствованъ блаженства, часъ очаяния.

При растанку плакала е молећи. Она нѣ была владательница свога бола, толико ю е овай тронуо. Мени су липтиле сузе изъ очію. Дунъ-Офалинъ стояше тужно на страни и рече: „Сва красота човечія и живота подобна е травномъ цвећу; трава се осуши и цвеће опадне.“

Десетъ пута реко самъ съ богомъ, и десетъ пута остао самъ, и посадио се поредъ честиты людій, да о будућности, о опетвиђенно у Шотландіи, о писмама између њѣи у Шотландіи и мене у Америки говоримъ.

Кадъ самъ напоследку озбиљно устао, старца задрію, реко и Маріи последню речъ. Я самъ е едво изговорію. Уземъ њѣу руку и притиснемъ е на мое устнице. Онда случайно падне еданъ прстенъ съ њногогъ прста. Онъ се склиза у мою склопѣну руку. Я незнамъ, да ли е она то примѣтила. Я га натакнемъ на мой прстъ, а напротивъ на њѣнъ найманъ одъ мой, кои е некада моя мати носила. Она га сама јоштъ бо-лѣ утврди, безъ сумѣи мислеѣи, да е њѣнъ.

Я самъ сматрао ову промену прстѣи за благонаклонный знакъ. Несмемъ ли, Хари? Маріинъ боль, Маринна молба, да скоро у Шотландію дођемъ, њѣнъ грчевный притисъ руке при растанку, њѣнъ поглядъ, њѣно цело существо познато ми е, како самъ јой мію. — Проклетая была моя боязливость! Зашто писамъ се изя-

сно? Зашто неказа њой, њномъ деди, да ће она срећу мога живота, као супруга, довршити?

16. Спреманя за путь.

Твоя су писма приспѣла; а тако и преѣшная са найновима на две различне лађе. И сандучиѣи су здрави са природнимъ редкостима. Благо теби, спокойный аѣтеле!

Шта, Хари, ты обѣшь у Грчку? Каква мисао? Шта тражишъ тамо? задовољство самообманываня? Тамо нећешъ више чути располдіе Омпра, громке речи Димостена, и нећешъ видити великогъ Фодіона да ода. Развалине и каменѣ, више плишта нећешъ наѣи. — Хари, айде самномъ у новый светъ. Зидай самномъ едну нову Атину, Коринтъ или Шпарту. Потовмакъ вала свое младе таласиѣе у блеску пенюѣегъ се сунца; већ одъ хиляду година повлачи се Европа (рѣка кодъ Лакедемона) у безславной по-мрчини. Красный старый светъ неживи више у земнымъ зидовима; само светли и понавля се јоштъ у мислима людства. Индію, Персію, Египетъ, Грчку, Римъ однесмо съ нама у поля, коя е Колумбъ изнашао. Оставило онда Европу њнимъ духовницима, кральвиима, благородницима и робовима. Найблагородниѣ, што е човечій духъ о образованю дружественногъ живота мислію, слѣдства државне мудрости, изъ хилядогодишны светски изкуства, мы ћемо тамо, слободно одъ свакогъ древногъ, наслѣдногъ остатка, у животь привести.

Нашъ губернаторскій савѣтъ по свакиј данъ се скупля; посао е свршенъ. Све се жури съ неочекиваномъ брзиномъ, срефомъ благонаклонно, а найстрожимъ мерама сауздано. Помисли само, брой уписуюѣи се изселѣника различне вероисповеди износи већ хиляду. Мы морамо престати, и условія отежчати. Међу њима су скоро две стотине благородника доброгъ станя и иманя. Една добра лађа купѣна е, са свима нужнымъ потребама снабдѣвена. Две друге лађе за превозъ наймѣне су; свакиј часъ чекаю, да се отисну на море. Зацело њѣи ћеду последнѣ две већ слѣдуѣе неделѣ са радницима и готовинама свакогъ рода. Господинъ Харфордъ и полковникъ Дикинсонъ предводиѣею походъ, првый ће имъ посао на Потовмаку быти, да положенъ землѣ испытаю, и до могъ долазка место за прва поселења преправе. Јоштъ многи ће о своемъ трошку њѣи, кои нису се могли тако насданпуть ослободити. Мы смо описаніе предѣла и користи, права и дужности своју, кои се съ нама у новой населбине населити желе, печатано издали.

Знашъ ли, како самъ мою далню землю на Потовмаку наименовао? — Свѣи се само. Я самъ јой име благородне и лепе Маріе дао. Садъ се ово име у много хиляда уста ори. И будући векови зваѣду тако. Скрозъ ме потряса, кадъ чуемъ, да о Мариланду (Маринна землі) говоре.

Она зна, да самъ јой за честь нову землю њнимъ именовъ назвао. Я самъ то и самой њой

писмо, послао самъ іой печатано писмо; я самъ іой изповедію мою любовь, моей наивсше жель; напоменуо самъ іой іошгъ и промену престоля. До четири или петъ дана одпутоваху у Шотландію; моя боля или бѣднія коцка мора се рѣши-ти. Али мнозина послова задржа ме дуже, него што самъ хтео и обећао самъ се, да Дун-Офалинову усамѣиность посѣтимъ. Ёдва могу о уре-ђенію могъ покушанства мислити. Али я се смель савршено на дѣятельность могъ честногъ Сетона ослобити, кои е веѣъ више пута у путованію нашъ хранитель быо, кадъ смо мы двоица преко свогъ небесногъ, на земно забораваши. Я ху добромъ Сетону управляиѣ надъ моимъ свима дѣ-лима предати, кадъ Европу оставимъ. Нѣму ши-льи твоя писма за мене. Посредствомъ нѣга при-маѣмъ такође вести одъ мене и мои саучастника.

Заключуемъ ово дугачко писмо, мой Хари, да ты га небы дуже задржавао. Пре него што старе Енглеске примора оставимъ, послаху ти іошгъ неколико врстѣй, да ти о моіой судбинѣ у Дун-Офалиновой кући, и о дану мога одлаз-ка явимъ. Тежко ху моѣи пре него у лето, а мож' да текъ у осень, у Мариландъ иѣи. Я самъ то моимъ сапутницима явио. Они су съ нашимъ лаѣама одпутовали. Я ху за нѣма последни иѣи. Но све зависн одъ волѣ миле Шотландезкиѣи.

Съ Богомъ, ты любимый. Я те заклинаѣтъ немой иѣи у Грчку; слѣдуй за многъ; дѣла мою судбину самномъ заедно.

17. Писмо.

Веѣъ е ово писмо затворено и запечаѣено было. Я га опетъ отворимъ. Хари, ты морашъ іошгъ знати, да е твой Цециль среѣанъ. Я имамъ одъ господичне Маріе писменный одговоръ. Ево доставлямъ ти га на овомъ листу. — Разсуди самъ, да ли се могу за блажена ценити.

Ево целогъ сажрая нѣногъ писма:

„Милостивый господине!

„Богъ само зна, какву е борбу моя душа претрпѣла, докъ самъ вама одговорила. Ал' я оху, да одговоримъ; све ме на то обвезуе, све, да према вама искрена будѣтъ, па ма шта се отудъ породило. Вы треба, да найдубѣъ у мое срдце завите, као што Богъ гледи. Я самъ васъ сматрала као преминушегъ прѣтеля, коме се безъ опасности одкрити сме. Онъ носи са собомъ тайну у вечну тишину, кою му мож'да мы никадъ небы одкрили. А заръ нисте вы еданъ преми-нувши прѣтель? Неизмеримый Океанъ ступа пз-меѣу насъ и васъ, као пространый гробъ; и вы

ѣте у непозватый светъ путовати, па макаръ и да сте подъ звездама, опетъ за насъ нисте друг-чѣе, него надъ звездама.

„Вы ѣте вашу землю по мене назвати. Мож'да сте мислили, да ми радость причините. Я благодаримъ вашемъ прѣтельству. Али име мой е боль увеѣало. Ахъ, милостивый господине, какъ бы я могла горда быти спрямъ ваше благо-наклоности, како бы ме могла или морала ова незаслужена благонаклонность среѣномъ учинити, — я незаслужуемъ то. Я бы была яча, мою соб-ствену жалость сносити, него ли когъ другогъ. Зато ху подѣѣи Но Богъ ѣе ми помоѣи сносити.

„Престеѣъ ваше матере познала самъ текъ слѣдуюѣегъ ютра. Я самъ га као таквогъ одма познала, чимъ самъ га, као што реко, сутраданъ видила; заръ незнате, да сте ми га едномъ по-казали, да сте ми съ многимъ узуѣенѣмъ о ва-шемъ детиньскомъ времену и о умрѣлиа припо-ведали? Али како е онъ на мою руку дошао, я нисамъ знала. Я самъ га задржала, господине, као вашъ поклонъ. Онъ е мой найблагородни адиѣаръ, светый споменикъ; онъ ѣе ме до гроба пратити. Я неху престеѣъ ни едного другогъ чо-века носити.

Мы смо престеѣъ променили. Ако може вамъ сирота речъ баръ малу радость причинити, то нека буде изговорена. Држите ме одсадь за сва-гда за вашу заручницу. Я знамъ, и то е исти-на, да нисамъ достойна, вы заслужуеѣе благо-роднѣю. Али ова речъ васъ ни найманѣ необвезуе. Бирайте себи достойнѣю. Я се смель на-противъ у мислима найдостойнѣмъ обеѣати; али опетъ само у мислима! Вы сте усхиѣени чув-ствоваѣяма, коя су врло природна, кадъ напрасно прекиданѣ навикнутогъ обхоѣеня наступи. Мисли се често, да су намъ она лица, коя су одъ насъ раставѣна, милѣи, него она, коя су у присутству. Оставьте нека неделѣ и месеци про-теку, и онда ѣте се предомислити. Вы ѣте ми благодарити и мою искреность уважавати. Я знамъ найболѣ, да ни едомъ човеку, као вама, любовь, као што вы називате, нисамъ кадра улити.

„Я чезнемъ, да васъ кодъ насъ видимъ. Мой дѣлъ говори свакиѣ данъ о вама. Онъ се моли Богу свакиѣ данъ за васъ. Я бы васъ мо-лила, да намъ скоріе честь ваше посѣте обеѣа-те. О милостивый господине, и опетъ дрѣнемъ одъ ове посѣте. Мене обузима неописанный страхъ. — Али доѣите. Я желимъ васъ іошгъ еданпуть видити, и као да у вама мою смръ глѣдимъ. — Само смръ? Заиста то небы было найгоре.

„Ваше самъ писмо момъ любезномъ дѣди представила. Онъ ме пытао за по гдѣшго. Я му нисамъ ништа затаила. Онъ ми е наложію, да ва-ма нѣгову нестрпѣливость пзаявимъ, съ коіомъ васъ очекуе. Онъ мора и жели съ вама разго-варати. Ако нисте о себи самомъ преварили, ми-лостивый господине, то слободно мою руку одъ

нѣга иштите. Я самъ му неограничено покорна. Я немамъ никакву особену волю.

Съ Богомъ.

Ваша найпокорнѣя и т. д.

Маріа.“

(Продужѣѣ слѣдуе).

Двѣе царице, двѣе удовице.

(Свршетакъ.)

„Царъ премину, покойна му душа, 105
 „Ты остаде опакъ и невѣранъ,
 „По све мучанъ, по све непогоданъ,
 „Рѣчь газишъ, вѣру губишъ свою.
 „Заръ ти мало кралѣвине было
 „Одъ Солунског' мора до Дунава? 110
 „Те преузе земѣъ Урошеве,
 „Мучну тури у войводе кавгу,
 „Расу царство сидна цар' Степана,
 „И кралѣвство старихъ Неманѣиѣа?
 „Язукъ теби и таку господству! 115
 „Е отето быѣе ти проклето.
 „Те премисли, память изгубіо!
 „Одъ какве си дозе и колѣна,
 „Ко ти бѣше и отаць и майка,
 „И шта су ти твои стари были, 120
 „Каквимъ ли се дѣломъ занимаше:
 „Неко раломъ, неко риболовомъ,
 „Неко, море, танкимъ пастиркуомъ,
 „Свакояко нису у богатству
 „Живовали, ни господовали: 125
 „Сиротиня тужна голотиня
 „Одъ постанка дому ти е друга.
 „Вукашине, яде дочекао!
 „То премисли, пакъ погледай на се.
 „Виѣа милость цара великога 130
 „Неманѣиѣа, како тебе дже
 „И господство даде теvehели.
 „Изъ колибе сѣде на прѣстолю;
 „Менше капе прѣе окореле,
 „Кояно се протурила чаѣи 135
 „Ти натаче круну Неманѣиѣа.
 „И то дѣло кадъ учини прно,
 „И када си вѣру изгубіо,
 „Я шта те е онда навратило,
 „Да изгубишъ и едину душу, 140
 „Када уби цара последнѣга
 „Кума твога Неманѣиѣа Уроша?
 „Кадъ науми едномъ иштетити,
 „Камо образъ, и юначкѣи понось,
 „Да зазовешъ на мейданъ юначкѣи, 145
 „Као юнакъ баремъ да разгрнешъ;
 „Подли крвникъ злочинаць си правый,
 „Те крвь лѣшъ тайно прѣваромъ.
 „Царъ ти Урошъ у гостима бѣше,
 „Теби дочек' своіомъ крви плати. 150
 „Мучанъ кралю, несретный народе!
 „Очима се гледати сміете,
 „Зазора вамъ не ни срамоте;

„Не видите, гђе провире крвца
 Несретнога Царевик' Уроша? 155
 „Бога ђе е покајати правда,
 „Чемислите, другђе ђе бити;
 „Крвно дѣло покае се крвцомъ;
 „На свиѣту мало е убица
 „Својомъ смрти што умиру съ миромъ, 160
 „А безъ туђе руке и носила.
 „Вукашине грдађ тиранине!
 „Да се туђимъ очима догледншъ,
 „Видѡ бы а и дознао бы,
 „Да си крвавъ свакомъ предъ очима, 165
 „И да ти е удворичка хвала
 „Повайзадња руга и награда.
 „Ерѡ за твоѡ власти и насила,
 „Што е ближе, даке и клѡня се,
 „Неко страха, неко вайде ради. 170
 „Гђе у владе нѡе сталне правде,
 „Бѡло се и одъ приа гради.
 „Нудерѡ виђи и премисли, краљу,
 „Бы ли тако на невољи было,
 „Бы ли опакѡ тадѡ нашао друга, 175
 „Плачидруга добра прѡятеля,
 „Да ти прими пола яда на се,
 „И да съ тобомъ неволю дѡвли
 „Безъ неволѡ, текѡ теби за хатарѡ?
 „Како бѡше старѡехъ прилика, 180
 „Неманѡиѡа када пострадаху,
 „Васѡ е узнихъ прѡятао народѡ,
 „И плакао, кадѡ се нѡима плаче,
 „И за сваку господарску злаку
 „Давао е радо свою главу. 185
 „Искрена е честитоме лукавѡ.
 „То ти неѡешѡ дочекати, краљу.
 „Еси л' чуо, еси ли видѡ
 „Јокѡ и плачѡ по свой земљи Србској
 „За Степаномъ за своѡемъ царемъ, 190
 „Како земля жали господара?
 „Одѡ срдца е оно было, краљу.
 „Да си чуо ядиу Србадиу,
 „Шта говори и како ли збори,
 „Кадѡ гласѡ пуче, да Уроша нема, 195
 „Мануо б' се туђе госпощтине.
 „Но временомъ и твой земањ иде,
 „Мучна брата мора мука нађи.
 „Нађиѡе се ко ђе покајати
 „На крвнику пролѡвѡну крвцу, 200
 „Тако вила са планине виче,
 „Но Вукашинѡ зато и не хаѡ,
 „Ерѡ ко чуѡ, клони с' да не чуѡ,
 „Кадѡ не смѡе сили кидисати.
 „Текѡ зачуо неко, ко валаде, 205
 „Добро чуо јунакѡ Николица,
 „Вѡрна слуга Царевик' Уроша,
 „И вако е говорѡ Нико:
 „О, давори добри господару!
 „Хоѡе тебе покајати Нико. 210

Марѡн Терезѡи као царица и жена.

(Продужѡнѡ.)

„Ј съ мое стране, вели Улефелдѡ, торжественѡмъ достоинствомъ са своѡгъ места подигнувши

се, я даѡмъ миђниѡе за обновленѡ нашегъ сѡюза са морскимъ силама. Оне су се намъ одѡ седамдесетѡ година верне и благодитељне показивале. У време наше највеће опасности, кадѡ е Лудвикъ XIV. пре седамдесетѡ година одѡ насѡ Штрасбургѡ и Етсаѡ узео, кадѡ су нѡгови сѡюзници, Турци, Бечѡ обсели, и ова два силна непријетеля целой аустриской монархѡи прѡтили, онда е было сѡюзѡ са морскимъ силама и Савойскомъ, кои е Аустриу, заедно са храбримъ польскимъ краљемъ Јованомъ Собѡевскимъ, спасао. Собѡевскѡи ослободѡ е главну варошѡ одѡ обсаде; Савойци држали су за насѡ побунѡвну Ломбардиу подѡ уздомъ, а Холандѡи и Енглеска чувале су и задржали намъ Нидерландѡ, у којима духѡ побуне одѡ времена Филипа шпанскогъ јошѡтѡ нѡе се было угасѡ. Мы имамо дакле сѡюзу са морскимъ силама за нашѡ Нидерландѡ, сѡюзу са Савойскомъ за Ломбардиу благодарити, за време докѡ е Француска почела намъ отнимати, кое никада јоѡ неможемо опростити нѡи забравити, почемъ намъ е Штрасбургѡ узела. И у оно време, кадѡ е Француска узела, не само да су насѡ наши сѡюзници чували, него намъ и давали; новчане помођи Енглеске и Холандѡе напунили су наше касе, благостанѡ наше землѡ узвисиле и насѡ способнимъ учиниле, да ратове, кое смо са Францускомъ а каснѡе са Прайскомъ водили, храбро, јуначко и у славу и честь Аустриѡе ко концу приведемо. Ј дакле даѡмъ миђниѡе за обновленѡ сѡюза са морскимъ силама и Сардинѡмъ; одѡ седамдесетѡ година добро смо се пазили, и то е врло добро, што владатели свету примѡрѡ даю о вѡрности нѡиновы намѡра, ерѡ верностѡ владателя саглашава се и са верности народа.

Почемъ е графѡ тако изговорѡ, седне опетѡ на свое место, и државный референдарѡ Бартенштайнѡ, страшный и снажный овай любимацѡ царице, подиже се, да бы торжественѡмъ и страстнимъ говоромъ, одма за графомъ Улефелдомъ, користѡ обновлѡногъ сѡюза ба морскимъ силама прославѡ.

За овимъ говорили су графови Коллоредо и Харахѡ и врховный придворникѡ царице, графѡ Кефенхилерѡ, али сви ови были су сложни и единоголасни у своимъ убеђенѡма, и ниѡеданѡ одѡ ови богаты, отѡнѡи и горди кавалѡра нѡе смео другѡи видѡ на себи узети нѡи друго што говорити, него оно, што су пређе она два снажна неограничено-заповѡдајуѡа господина рекла. Улефелдѡ и Бартенштайнѡ издали су заповѡсть. Она гласи: поновити сѡюзѡ са морскимъ силама, кое су тако велике новчане помођи плаћале, и кое су одонда увекѡ господи дворске камаре у добро дошле. Ерѡ онда придржавали су се јошѡтѡ тврдогъ тогѡ начела, да царскомъ достоинству нѡе прѡстойно, рачуње у дворской камари прегледати, и господи дворске камаре имала су само Богу и својоѡ савѡести о одправљѡну новчанѡ доодака рачунѡ дати.

О обновленѡ старѡ сѡюза говорила су дакле господи конференциѡе, и докѡ су говорили, седѡ е најмлађѡи међу нѡима графѡ Венцелѡ Кауницѡ, мирно и сасвимъ равнодушанѡ изгледају-

ћи; нѡи е и најманѡ на мудро и научно предложење господѡе внимао, занимао се само съ тимъ, да предѡ нѡимъ лежеће артиѡе уреди, своя пера мало болѡ заостри, наборѡ свое машлѡе изправи, и брижљиво свакоѡи трупѡ и пращину са прѡстима са свое аљине очисти. Навданпутѡ, докѡ е Бартенштайнѡ управо дуго и обстоятелно разлагао, графѡ Кауницѡ у своѡмъ безсмисленомъ нехатѡно тако е далеско зашао, да е свой великоѡ, бриљантомъ обложенѡ сѡтъ, на комъ се ликѡ маркизе Помпадурѡ налазѡ, свакоѡи частѡ вадѡ. Јени мали гласови звонцѡта као краснѡи какавѡ оркестерѡ прѡтили су громке речи Бартенштайна, кое међутѡмъ Кауницѡ ни најманѡ нѡе слушао, него се съ тимъ забављаше, да избѡяя своѡга сѡта тихо брои. — Царица, коя е пре ову равнодушну невнимателностѡ графа са ѡдва прикриенимъ нестрпѡливѡмъ примѡтила, и коя е често гнѡвљивѡмъ севанѡмъ нѡвѡи очѡу, и неповољномъ речи укоравала, царица остаде данасѡ савршено спокойна, савршено стрпѡлива, особито при редкомъ избѡяно сѡта прелѡти јоѡ непрѡмѡтно смешѡнѡ преко нѡвѡи лѡпы, благороднѡи чертѡи лица, и кадѡ е последнѡи одѡ петѡ господѡе уђутао, кадѡ е на Кауница редѡ дошао, да говори, покрену се ватрено око царице съ погледомъ нестрпѡливого очекиванѡ кѡ нѡму.

Али како се быяше садѡ ово пређе тако мирно, то непокретно лице променило, како се зажари нѡгово око и каква енерѡија севаше изѡ нѡговогъ чеѡла! Како осветлѡнѡ быяше нѡговѡ погледѡ великимъ и политичнимъ мислима, кои се садѡ чудноватимъ, пола пытајуѡимъ, пола молећимъ изражаѡмъ на царицу управѡ.

Ј неѡѡмъ миђниѡе за обновленѡ старѡ сѡюза са морскимъ силама,“ рече онѡ съ яснимъ јакимъ гласомъ, и одма показа се на лицама господѡе нѡгови другоѡа изразѡ дивљенѡи и упрепашѡенѡи.

Само Бартенштайнѡ задовољѡ се съ тимъ што е полагаѡо раменима сажимао и съ пола сажалителнимъ, пола презрѡителнимъ смешѡнѡмъ своѡга младогъ безмоћногъ противника погледао.

Кауницѡ е примѡтио то и предусрео е високоумнѡи погледѡ Бартенштайна са мирнимъ, и постояннимъ окомъ, почемъ е и садѡ као пређе равнодушно и ладнѡе свою рѡчь повтѡрио. Затѡмъ после краткогъ ћутанѡа, као да е хтео своимъ слушаоцима одморѡ прибавити, како бы ове сасвимъ нове, и јошѡтѡ никада на овомъ месту нечувѡене речи у себи примили, продужи далѡ: „Сѡюзѡ са гордимъ и високоумнимъ морскимъ силама было е за Аустриу већ издавна пониженѡ и оковѡ, и ако намъ у почетку овогъ сѡюза нѡиову обрану позајме, то после насѡ скупѡ и горко стане, и мы смо овай сѡюзѡ у свако време съ великимъ жертвама и тежкимъ ограничѡнѡмъ наше слободѡе морали куповати. Ниѡеданѡ тренутѡкѡ краљѡ Енглескоѡи и великоможна господѡа Холандска нису забравили, да су се съ нама сѡюжавали, као да нѡе нѡима, него само нама тай сѡюзѡ нужданѡ было, и тимъ су насѡ понизили и уста запушили и дали намъ стостручно осѡћати, да смо нѡиовѡи плаћѡнѡи сѡюзници были, и зависѡ-

и од њених благодарношћу и новцем. Ревниво на растећу моћ, на непрестано успевањ младе Аустрије, којој будућност принадежи, док се они само са прошлости могу хвалити, ревниво на изворе нашег увек растећег богатства, најмањ су се трудили, да оне изворе, до кој су њинове надмјне руке допирале, намъ запусте. Њиново тиранско поступањ насъ е, саюзнике, исто тако свашло, као и њинове непријатељ, еръ забрана на Шелди и Рајни, препятствіе и све, што енглеско лукавство измислити могло, было е за насъ исто тако важеће, као и за свакогъ другогъ. Неопоминиоу се нашегъ саюза нашимъ лажама и нашимъ заставама затворили су своя пристаништа, и за време докъ су се за насъ Нидерландіо да чувао чинили, бдили су у исто време ревнивинмъ окомъ, да небы затворене границе наше Нидерландіе прекорачили и њима сама трговина, власт и бродопловство, на сѣверномъ и источномъ мору заостала. Занета, ово пріятельство морски сила обтереуе насъ тежкомъ рукомъ, и то не башъ дотле дошло, да самъ я, као посланикъ мое царике у Ахену, надмјне и многоважеће посланике Енглеске на то опоменути морао, „да небы иѣжный польъ царике збогъ иѣговогъ гордогъ, надмјногъ существа тако нехрабро повредили.“ То не башъ тако одавна, кадъ е моя висока царика сама Енглескомъ посланику, кои се своіомъ надмјности толико величао, као да е притяжанъ Нидерландіе само одъ Енглеске и Холандіе нама саизвольна милость, дакле не одавна, кадъ е моя висока царика овомъ гордомъ енглескомъ посланику опоро викула: „Нисамъ ли я владательница у Нидерландіи тако исто као и у Бечу? Бли она какавъ поклонъ, или само какавъ залогъ нашегъ краля и холандски великоможника?“

„Да, повиче Марія Терезія пламтењимъ очима и живостнимъ поклономъ главе, да, то самъ я казала, еръ надмјность овы трговаца яко ме е разсердила и нисамъ хтела мое право одъ њи као милость примити. То е мени мрско и мука, робовати у имѣ пріятельства и саюза, и я самъ хтела, да горда господа то увиде.“

Было е чудновато гледати, какво су дѣйство ове брзе, страстне речи царике на слушаоце произвеле. Пролетило е као неко дрктанъ преко честиты лица господае конференціе. Улефельдъ и Бартештайнъ прохенили су погледъ пытаюћегъ дивлея, догъ су друга два графа као искусна дворска господае свой погледъ са непознатимъ чуѣњимъ на Кауница управљный држала, кога су њинове многиопытуюће очи брзо као рајаюћу се звезду новогъ дана упознали.

Графъ Кауницъ, кои се не надао, да ће му царика прекинути говоръ, смешеѣи се поклонил се предъ њомъ, потомъ, кадъ е царика ућутада, после краткогъ ћутаня съ истимъ мирнимъ и непроменѣнимъ гласомъ продужи далъ: „Ваше Величество имало е само милость, да угнѣтаванъ и тиранство наша два саюзника на сѣверу призна, дакле не нужно више примѣре о томе наводити, и само јошгъ остае о нашемъ саюзнику на југу, Сардиніи, нешто проговорити, коя

е намъ Ломбардіо хранила и чувала. Я се врло добро опоминѣмъ, да е Викторъ Амадей, краљ Сардинскій, кадъ е саюзъ съ Аустріомъ заключіо, доста ясно, да смо и мы у Бечу чути могли, своје поверенику рекао: „Ломбардія е моя. И я ћу е само парче по парче као ябуку поести.“ И мени се чини, да е онъ као добаръ изелица осведочень, и више него еданъ одъ најлепши предѣла као добровкусный листъ ябука Ломбардіе, за кою га е баштованъ аустрійскій избрао, пове. Наравно овай великій изелица одъ тогъ времена свое се круне одреко, и садъ у место иѣга влада иѣговъ сынъ, Викторъ Емануель, о коме е мудрый лордъ Шестерфилдъ некада у своѣмъ одушевленю ово изрекао: Благородный Викторъ Емануель Сардинскій никада не какву неправду учинио, нечини никакву, и неће никада учинити.“ Садъ, я се са собомъ споразумевамъ, да краљ сардинскій сва могућа својства има, и кадъ небы было гуспе географіе и италянске охоте къ ябуки, то бы Викторъ Емануель бы честанъ человекъ. Али желя къ ябуки благородногъ краля сардинскогъ исто е тако за насъ угнѣтаваюће и страшливо, као пріятельско угнѣтаванъ саюзны морски сила, кое намъ овимъ угнѣтаванѣмъ не само своя пристаништа и реке затвараю, него јошгъ да бы могли, да насъ принуде предъ њима на колена клечати, да бы имъ за време пріятельства пузеѣи и понизни были, едномъ пріятельству, кое у ничему недѣйствуе, него само на новчане помоћи изгледа, и коя помоћ намъ се гордимъ начиномъ изплаћуе, томе су пріятельству нове увреде нанесене, и болѣ е само привидность каквогъ великодушногъ поклона одъ богатогъ доброжелателя добити, него уговорено изпуненъ, кое мы другимъ изпуненіама замешоємо. Но Аустрія е тако богата, да никакве туђе помоћи непотребуе, Аустрія е богата, снажна, доста велика и славна, да саме она свое пріятельство и саюзъ понуди, кои таково пріятельство и саюзъ себи за честь сматраю и почитую, и у такомъ не само мисле, да даю, него и да примаю. Аустрія дакле сме, да се у гордомъ и доброоснованомъ самоосѣаню угнѣтаваюћегъ и високоумногъ пріятельства морски сила отресе. Она е еданъ дрзкій, тѣломъ снажанъ, слободанъ младіѣ, кои право има, да старе путове остави а нове стазе изнаѣе, по коима ће къ спасенію и величини доѣи. Има јошгъ моралне и идеалне величине, о чіемъ быћу тргуюће и рачунаюће силе Енглеска и Холандія никакво предчувствованъ немаю, такове величине, кою изображена, поносна Француска лепше ценити зна. Француска нуди Аустрію своимъ пріятельствомъ, она ће тристотино-годишнѣ пріятельство заборабити и великомъ, дрзкомъ младіѣу Аустріи као дрзкаявелика любовница на руци быти. Съ Францускомъ саюзени стрешемо снажне окове стары саюзника, онда смо у станю, пріятельству целе Европе прогивстати и нашъ мачъ као рѣшительный моментъ на черазіама свою Европейски препирака положити, и тада по нашой саюзной воли Европы или рать или миръ дати. Француска и Аустрія саюзене целой ће Европы

законе прописивати, и нову политику, ново уређенъ стварій извршити. И мени се чини, да е овай саюзъ како са светске тако и са вероисповедне стране благонаклонѣнъ. Француска е Аустріи сусѣдъ; кадъ сусѣди еданъ другомъ пріятельски руку пруже, то су обоица удвоено яки, и оштри мачеви заштиѣваѣе њинове границе; Француска е Аустріи едновѣрница; светый отацъ у Риму, кои аустрійско оружіе благосилѣ и нама обрану своіомъ молитвомъ позаймлюе, не бы имао више нужде, жалостный погледъ обратити, да ове саюзнике апостолске Аустріе негледи, ове еретическе саюзнике, кое бы онъ као неверне и однаднике божіе проклео, кадъ небы исто тако саюзници иѣгове любиме Аустріе были. Али кадъ е апостолска Француска апостолской Аустріи саюзница, онда ће црква благословити саюзъ, и политично поуђено сауженъ быће онда у Риму одъ св. отца освѣчено. Како изъ политике, тако и изъ смирености (побожности) даемъ дакле миѣнѣе, да старе свезе прекинемо, а нове са Францускомъ возобновимо.“

„И я се ясно и радостно саглашавамъ са миѣнѣемъ графа Кауница, повиче Марія Терезія, нагло подигнувши се са столице и величественнѣмъ погледомъ скупштиню погледавши. Графъ е говоріо, као што е мочъ ерду драго, онъ е говоріо изъ чисте и одушевљѣне любви према отечеству, безъ човечіегъ страѣи и призренія; я дакле одаемъ графу зато najveћу благодарность и иѣгове ћу речи добро у себе усадити и къ ерду пріймити.“

И царика, узхићена своимъ собственнѣмъ одушевљѣнѣмъ, пружи графу Кауницу преко астада свою руку, кою овай съ необичномъ живости на свое устнице притисну.

Графъ Улефельдъ гледао е съ изразомъ артаюћегъ ужаса на ову необичну сцену, Бартештайнъ быяше бледъ и грицкаше свое устнице, као да е хтео гиѣвъ свой излити, графови Харахъ, Коллоредо и Кефенхилеръ стояли су са сагнутиѣмъ главама, сами у себи размишляваюѣи, на кои начинъ најболѣ бы успели, да се на пріятельство новогъ властела ослоне.

Царика не внимала никако на неспокойна лица господае конференціе; велике и дрзке мисли узбудиле су иѣну душу, иѣно лице пламтило е и топило се у одушевленю занѣно любимомъ отечество.

„Све за Аустрію, рече она, зажареннѣмъ погледъ къ небу подигнувши. Све за Аустрію, мое ердне, моя душа, мое мисли и мое желѣ принадлеже благу мое земљѣ. Я ћу Бога молити, да мою душу осветли, како бы право пашла, и Аустрія праве пріятель и праве непријатељ избрала. Я самъ сада одъ васъ као сваке годіне савѣтъ примала и решићу се, чимъ мое сазрелу и право понятіе добіељѣ.“

Она дакле рукомъ поздрави све, лагано поклонил се као знакъ разсталка. Потомъ брзо одгури столицу натрагъ и горде остави подъ првенствомъ врховногъ дворянина салу.

Господае конференціе стоюу у дубокомъ поклону, докъ се врата за царикомъ незатворише,

Хинезки войнички.

Найновіе новине донесу вѣсть, да су Руси, Енглези, Французи и Американци са Хинезима миръ заключили, и то за Европљане врло пробитачанъ миръ. Како е могућно, питаће наши читатели да шака людій и неколико воєны бродова могу едну државу за кратко време побѣдити, коя више одъ 300 милиона жителя има. На ово питањ одговоримо са следѣщимъ чланкомъ о Хинезимъ войничима.

Хинези држе се за малодушне и страшливе. Они су баръ нератоборни. Њїова велика земля естъ една башта. Свако мѣстанце землѣ, макаръ и было одъ природе сирото, состоє се у томе, да свою фамилію рани, па ако и не веће, него наша каква велика соба. Све се занима землѣдѣлствомъ и баштованствомъ. Притомъ свако село има свою библиотеку, свой лѣтописъ, наравно па и свою книгопечатню, као што е Енглезь Мартинъ своимъ собственимъ очима видіо и описао. Притомъ немогу быти велики ратници. Они су здраво цивилизирани у томе. Они су были врло благопристойни, веома изображени, яко цивилизирани, да се у пуцаню, удараню и бомбардираню упражњаваю. Они нису имали ни едного непријателя у своемъ великомъ небесномъ царству. Али одкако су „риѣо-чекіяви варвари,“ као што они Енглезе називаю, у „опіумскомъ рату“ найманъ у петъ пристаништа, и колонию Хонгконгъ силомъ нагнали были (одъ 1843), имали су много непријательства и боева и трвеня и одъ тогъ времена морали су и больи солдати быти. При и после бомбардираня Кантона доволъ њїове храбрости, њїове до найвишегъ степена узвишене ярости найманъ су предупредили. Они воде еднїи и у маси обичнїи ратъ изстребленя противъ свою странаца, кои лажь, превару, опіумъ, отровъ и бомбе уносе, уместо обећаногъ прїятельства и „западне цивилизаціє.“ Доста за европейску ратну вѣштину войнички нису дорасли, тако да су Енглезима у последнїмъ бою опетъ подлѣи морали, и ярость и страшно повређенїи націоналитетъ ову вѣштину замѣнити нису могли.

Доста е занимливо подъ овимъ обстоятельствомъ, нешто о хинезкой войничкой дисциплини дознати. Солдати нама се чине, да су смешни. Они имаю смешну обрѣзану и обшивану аљину одъ пайга око себе, реснату заврнуту чою око тѣла обмотану, острагъ еданъ панцеръ на найизреднїи начинъ, затимъ опетъ озго на леђима, нека врста заврнуте чоє, изподъ тога кожнїи, а у офицера богато извезенїи панцеръ на прсима и тѣлу и некаква чудновата покривала главе, изподъ кои некій родъ шлема са перяницомъ, кои бы насъ на прайскїи опомѣну, кадъ небы бою манїи, капи подобанъ и укусни. Нека покривала главе налице на ноће капе наши добри стрина, само да су одъ коже, друга имаю видъ змаєва и други чудовишта, коя преко лице солдата сасвимъ ужаснїи и гаднїи видъ даю, у воздуху пераю и непријателя у дальнїи застрашити мораю.

Употребително и обично оружѣ естъ коплѣ, стреле, мачеви, кося подобна, али управо стоєћа

а у корици петоструко савієна и оштра сабля и пушке съ фитильомъ, коє се као топови пале. Последнїѣ, сравнююћи съ нашимъ оружїемъ, држимо за смешну стварь. Али на точки сматраня живота посѣшну и обрадовану, у место ове пушке у велику убиствену цивилизацію морали бы сматрати као славу у оному народу, коє е баруть, као печатню и т. д. на две хиляде година испашаю, пре него мы. У томе се они особито упражњаваю и бое се са краткимъ мачевима и тарчемъ, старимъ штитомъ, тако да се као хомерови юнаци и мужеви боре. Овакво оружѣ може и самъ страшливаць окинути и люде у великой и безбѣдной дальнїи налазеће се убити. Они ово, после ручногъ мача и штита, као главно оружѣ сматраю, морално више него ратникъ, као мы съ нашимъ далекобїюнимъ оружїемъ. И у тактики и у ратной вѣштнїи нису презрєнїи-достойни. У њїовомъ разреду и одѣленю влада брой петъ, као у њїовой философіи и митологїи (хинезкїи молеръ начертао е петъ фигура, као што иначе треба да е штитъ). Солдати деле се на гомиле више одъ петъ. Два пута по петъ таковы есу петице, што мы компанїомъ зовемо. Трипутъ по петъ компанїя зову „хнїѣ“ (т. е. баталїонъ). Офицери деле се тако исто на гомиле и редове у петъ. Еданъ баталїонъ састоє се съ офицерима изъ 450 людїи. У полю и при маневри изїѣу више одъ тридесетъ компанїя, коє разне фигуре правєи у различномъ се види покрећу. Ове фигуре имаю обшта имена „летєїи змай,“ „рушеїи облаци“ и т. д. Сва таква фигура има осамъ начела, одговараюћи осмини „ква“ њїове философіє, провоначалномъ вѣштеству елемента (наша войска непята за философію). Осамъ баталїона саставляю за битку едну тврду кареу са у средини командуючимъ офицерима. Трипутъ по осамъ баталїона са половиномъ послушно — изучены солдата деле се предъ овимъ живостнимъ квадратомъ и базисомъ на две полу-окружне линїє. Прва у битки найпре напада или се съ непријателѣмъ чарка, докъ друга линїя и квадратъ базиса мирно стоє. Дванаестъ баталїона нападаю или обїаю непријателя. Чимъ еданъ одъ дванаестъ натрагъ уступи или за бой неспособанъ буде, ступи на место тога изъ другогъ полу-круга другїи. Стара римска войска прослављєна е тимъ, што е свакогъ непријателя по трипутъ съ одморномъ трупомъ нападала. Али Хинези, судећи по гореченому положеню, двадесетъ и четїри пута са сасвимъ одморномъ трупомъ нападаю, пре него што непријателю испастїи може за рукомъ, да взгро, саму кареу нападне.

Зачинїици.

* Едно друго разумемо само, ако се любимо, любимо се само, ако се разумемо.

* Само е онаѣ несрећанъ, кои несрећу свою сносити неможе.

* Ништа немогућно желити едно е одъ найотмѣнїи знаменя здраве душе.

* Прїятельство е нѣжна оданость, навикнута настояванъ о увѣреню, да се савєдинїемъ народа узаймично усећєвамо.

онда узправише своє главе и бацау еданъ на другогъ питаюћи, чудноватїи погледъ. Само Кауницъ чинїо се сасвимъ недвижимъ, неузбуђенъ. Съ равнодушнїмъ покоємъ, кои га неоставляше никада, узє своє артїє уєдно, и мету їй у зелєне мароканске мапе, коє подъ руку узє, затимъ лако предъ своимъ друговима поклонивши се, тихимъ, лаганимъ корацима преко себе прође и изїѣе наполѣ.

То е была погрешка противъ церемонїя, коя господу конференціє и графовє новимъ ужасомъ недуїи! Было е явно виканїѣ противъ свега, што се досада у царскомъ дворю за важно и право сматрало. Іошть никада ни еданъ одъ госпode парекогъ суда не се усудїо, пре врховногъ канцлера Улефелда салу оставити, и садъ се дрзнуо наймлађїи између засѣдаваюћи чланова тако смѣло повређенїѣ церемонїє учинити! — Не было іошть случай о тако нечувеному, невероятномъ начиню, да е Улефелдъ тимъ као убивенъ быо, а господинъ Бартенштаїнъ своє гордо и високоумно држанїѣ изгубїо. Нїєдну речъ непроговоривши, узє Бартенштаїнъ графа подъ руку, и сагнутомъ главомъ, и долеспуштенимъ погледомъ оставє прїятельи салу врховногъ суда, у кои су побѣдоносномъ ногомъ ступили.

Графови Харахъ и Коллоредо слѣдовали су за њима ћутаюћи до предїѣ салє, и поклоне се дубоко и страхопочитателно овимъ двома снажнїмъ господама, кои тако исто предню салу оставише.

Текъ што су се врата за њима затворила, кадъ ова два господина злурадимъ смешенїмъ погледаю еданъ у другогъ.

Свршише већ сви шапуташє графъ Харахъ, изгорєлє звезде, коє юче као сунце блистаю, а данасъ се у ладно углѣвлѣ претворише, а найпосле и у попоє. Данасъ ће быти балъ кодъ Бартенштаїна. Я нећу њи! То ће првїи путъ быти одъ еданаестъ година, да на истомъ оскудѣвамъ.

„Я самъ графа Улефелда сутра на часть позваю, кою ћу нарочито њѣму за честь давати, рече графъ Коллоредо смеюћи се, садъ ћу напрасно да се разболею, и часть одкажемъ.“

„То естъ разгласити! Мислите ли вы тврдо на угашенїѣ сунца Улефелда и Бартенштаїна?“

„Я самъ о томе уверенъ!“

„И вы мислите, да ће се рађаючимъ сунцемъ Кауницъ звати!“

„Неће се звати, любезнїи прїятелю, не, Кауницъ се већ зове! Тога ради саслушайте мой савѣтъ! Графъ Кауницъ се подмитити неможе, али онъ има две слабости, жєне и яаће конѣ! Вы прїтяжавате две ствари, коє су, као што я знамъ, зависть у графу Кауницю побудилє. Пєвачице Форлина е ваша любезница, а арабскїи конь, кога сте вы юче у игри одъ княза Естерхаза задобили, по Кауницевомъ мнѣнїю е найизряднїє животно, кєє заслужує да се види. Поклоните дакле Кауницю вашу любезницу и вашєгъ лепогъ коня и онда быћете њѣговъ любимаць!“

(Продужєнїѣ слѣдує.)

ДОМАЉЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Рика сто и едногъ топа прогласила е на све стране Аустрiе народима прерадосту вѣсть, да е нама премилостива царица родила Сина, Престолонаследника, кои ће негда престолъ свои прадедова заузети. Шесетъ и петъ година протекоше одкако се Аустрiя оваковомъ поклоу неба не радовала, и мало имамо стараца, кои памте, да су томъ приликомъ сто и еданъ топъ пући чули. Као што е по целой држави тако е ова прерадостна вѣсть и кодъ насъ найвећу радостъ и ускликъ одушевления проузроковала; многобројни е светъ пошто у цркве, да у храму Божијемъ Светогућемъ благодари на овомъ дару, принесивши му топле молитве свое, да како новорођеногъ Престолонаследника Аустрiјскогъ, тако и родитељ, премилостивогъ Цара и Царицу нашу и целый аустрiјскiй сѣйниъ домъ подъ крилма заштите свое прими и дугъ животъ имъ даруе. — У вече истогъ дана была е варошь наша осветљива; другiй данъ био е кодъ Г. Генерала Юнгбауера слянь обѣдъ, а у вече лена веселя у гостионици кодъ „првогъ орла.“

— Београдъ. Нѣгова Светлостъ Князь нашъ Александеръ вратиће се у Неделю 17. о. м. одъ свогъ пута по внутрности Србиѣ. — Пре неколико дана дошли су овамо у Београдъ синови славнога маџарскогъ грофа Сеченья. Они су све знаменитости наше вароши и околине прегледали, и на вр'у Авале су были. Штета што е онай данъ кишовитъ био, те нису могли подпуно красну ону панораму уживати, коя се гледаоцу съ вр'а овогъ брега видити дав. Овимъ младимъ графовима био е воспитатель г. П., истый онай, кои садъ и наше княжевиће Петра и Андрию воспитавав. — Време е кодъ насъ опетъ што може бити хрѣаво, притомъ е ладно као у Октобру.

— Изъ Вршца. Данасъ 6. Августа на прераображенiе господне, поредъ празника прослависао и данъ рођеня Нѣговогъ Величества и наймилостивѣга цара нашегъ Франца Юсифа I. онако као што треба. Никадъ намъ не тай данъ безъ светковине прошао, а држимъ, да башъ и никадъ сѣйниъ светковина на тай данъ испала намъ за рукоу не, као овога пута, ербо намъ е после толикогъ рѣавогъ напуштеногъ, кишовитогъ и неугодногъ времена тай данъ тако ведаръ, топалъ и безъ найманѣгъ ветрића освануо тако, да су све згоде и припреме къ светковини той приуготовљиве, и башъ како се само желати могло ваљиво послужиле. Згоде и припреме къ томе су тако удешене и набављиве; а и служители обучени были, да е све у свое време намешћено, и послужити одма како е требало, почело. Нашъ магистратъ е био савъ осветљивъ; колико годъ има прозора, осимъ тога што су унутра, на свакомъ свеће гореле, съ поля е сваки съ кандилама окиченъ био тако, да е савъ у пламену и огню био. Све е то светло и ватрено было, да се очима погледати не могло. Съ пѣце, кадъ се къ магистрату иде, јоштъ изъ далека, колѣко е нашъ зрѣвникъ допрети мо-

гао, одма се целокупанъ ликъ нашегъ Императора и отца државногъ Франца Юсифа I. могао видити, кои е такође осветљивъ и између оны чести кандила свету на гледанѣ представљивъ био. Такође лепо е било погледати на саборной нашой цркви око тороня, како су кандила едно до другогъ понаменћана была, и кадъ су почела горети, како е изгледао збогъ висине као ватрениъ ланацъ. Грађани су како свагда, тако и овомъ приликомъ у славу и честь премилостивогъ великогъ дана свое на домовима прозоре, поредъ разнихъ украшенiяма одъ цвећа осветлили, да е врло мило и прiятно по улицама било проходати се. За узвисити и болъма полепшати ова сѣйна представлени свирала е музика, најпре предъ магистратомъ а после и у двору кодъ нашегъ преосвешћеногъ г. Епископа. На оба места почетакъ е био съ царскомъ песномъ. Народа е ту доста было, по готову нежданъ не оставо кодъ куће, и сваки е ту могао добро и весело време провести, и сваки се надмећаво да болъ и лепше види; ишло се и проходило се ту изъ улица у улицама, до после по ноћи, и кадъ су светила макаксавати у гореню почела, и мракъ полако спушћавати, онда се почео и народъ разлизати. У разлизепю е пофалио старателъ и управителъ вароши ове, и занста, могу се личити и поносити, ербо су съ тиме показали приврженостъ, добро намеренѣ и горећу желю, на кое нека имъ образъ светли и предъ царемъ и народомъ. Сутраданъ око 9 сати загрмише съ пѣце прагиве, давајући знакъ, да е време ићи у цркву и за свога цара, и за нѣгове целе високе породипе здрављъ и дугiй животъ Богу помолити се. На кой знакъ и звона око подакъ 10 сати са наше саборне свете цркве заорисше, и свое вѣрне сынове на молитву и на свету литургию звати почеше, тако, да се за кратко време са грађанима и са различногъ сана овдѣ стациоушимъ достоинственицима црква напунила. Нашъ преосвешћеный г. Епископъ са г. Архимандритомъ манастира Месића и овдашнимъ протопресвитеромъ и осталомъ свешћеникомъ свитомъ служю е литургию божию. После свете литургии изъ унутрашнѣгъ побуђеня и привржености по нарочнымъ прописомъ држао е благодаренiе. Као прво лице наше свете цркве самъ е у обрѣдима и правилама предначио молитву за благопоспѣшнiй, срећнiй и дугiй животъ нашегъ наймилостивѣгъ цара клечећи читао, и напоследку после многоденствiя са многая лѣта покои окончао, а деца са свима у цркви присутствующима са царскомъ песномъ довршила. После е нашъ преосвешћеный г. Епископъ дао у славу и честь свога монарха еданъ великиъ обѣдъ, на комъ е позвао све достоинственике, како одъ стране нашегъ магистрата тако и одъ срезкогъ суда, пакъ къ томе е и нѣколико отѣвнiй грађана почествовавши позвао, у свему е было преко 40 особа. Прву е здравцу напио нашъ преосвешћеный г. Епископъ своимъ монарху и цару, а остали гости

слѣдовали су му. Оро се дворъ са многая лѣта, прагиве су грувале и музика е свирала. Слава та траяла е до после 5 сати, и после се сваки задовољно и радостно, носећи свога најболѣгъ благодѣтеля и наймилостивѣга отца државе на срдцу и души враћаво кући својой.

— Изъ едногъ дописа у „Световиду“ дознамо, да су и по Бугарској кише многе штете прители. Истомъ се листу являю изъ Видина: Каквий се грозный случай кодъ насъ догодио не пропуштамъ читателыма явити. У Неделю 27. Юля была е сасвимъ велика киша, коя е многу причинила штету, што годъ е было у полю, житю на снопови, сено на гумиле и кукурузъ по нывама, све е то однешено, ништа остало не. Сачувай Боже одъ таквогъ плача и ядикования сироты селяка, еданъ каже мени жита не оставо ништа, други пакъ за сено такође исто каже, и т. д.; едни опетъ трче гологлави покрай воде те траже брата или сестру или жену удављиву. Волна е была тако велика, да е читаве куће преокрећала съ керамидомъ на долу и у вою се меану кои ардовъ нашо, онакога пуногъ кодъ Видина донела, не само ардови съ виномъ него и бурати и многе други ствари. Кодъ Видина удавило се трое, една жена и двое дече. Близу Видина кодъ Видболъ села има една башча у којой су были 16 люди одъ кои су 6 утекли а 10 удавили се, но овы башчована однешена е башча са своимъ зелены, а да се не познае гди е она была, имали су пакъ овде меану едну кою е однешена до Шушке. Плевенъ варошица, у ншой се удавило 150 люди, село Чичиль, Войница, Буковацъ однешени су по поля, читаве куће низ воду су право у Дунавъ однешене, а люди колико се подавило то се јоштъ незна, ербо е велика вода те нема нико да дође да намъ яви.

— У Пловдиву држао се годишнiй испытъ у училишту „св. Кирила и Методiя.“ Испытъ е отворio гласный учитель I. Груевъ у присуствiю Митрополита и Конзула. Ученици раздѣлени на три разряда были су испытавани изъ св. Истории, Катохизиса, Аритметике, Геометрии, Физике, Математ., земльоописания, естество историй, своеобразныхъ историй бугарскогъ, турецкогъ и грчкогъ языка. Средоточно училиште ово основано е да предуготови ученике на тай конацъ за учителя и свешћенике по Епархијама, и обрѣче благе надежде.

— Измеђъ Валенциѣ у Ирландii и Найфундланду у Америки иду сада телеграфске вѣсти добро. Юче е една званична депеша одъ 99 рѣчiй за 67 минута одправљива. Друга депеша одъ 38 рѣчiй стигла е у Валенцию за 22 минута. Пре неколико дана одправише изъ Дублина еданъ телеграфъ у Найфундландъ: Овде е 12 сатiй у подне — коликико е сатiй у Найфундланду? За другъ сата дође одговоръ: осамъ сатiй у вече.

Статѣ по де.

На Дунав 9 ст. 10 л.
 На Сави е опадъ 2 „ — —
 На Тиси (кодъ Титела — Августа) — „ — —